

معرفی‌های گزارشی

◀ قرآن و حدیث

◊ **تحلیلی بر نیایش‌های و نفرین‌های عاشورایی**
سیدعباس رضوی، مهدی طرازنده، محمدصحتی سردرودی؛ چاپ اول، تهران: مؤسسه فرهنگی دین‌پژوهی بشرا، ۴۳۲ ص.
ایمان، منشأ عمل، عبادت و نیایش است. نیایش تقویت‌کننده باور و ایمان و روح عبادت همان ذکر و یاد خدا و مبارزه با غفلت و خودفراموشی است و نیایشگر از رهگذر توجه به مبدا هستی و گفت و گو با او، خود را باز می‌یابد. دعا به انسان بیداری، آگاهی و هوشیاری می‌بخشد و او را به تنهایی و تأمل در خویش فرا می‌خواند و این سرآغاز حرکت و خودسازی است. در این میان، دعاهای سید شهیدان امام حسین (ع) و یاران او، دایرة المعارفی از باورها، ارزش‌ها و تعالیم دین است و معارف ارزنده‌ای درباره توحید، صفات خداوند، نبوت، امامت، ولایت، معاد و رستخیز را در خود جای داده است. کتاب حاضر، دربردارنده نیایش‌ها و ذکرهای امام حسین (ع) و یاران او در جریان سفر به کربلا است. بخش مهم آن، دعاهای خود

امام و برخی دیگر دعاهایی است که در حضور امام حسین و امام سجاد (ع) انجام یافته و تقریر امام را در پی دارد. در عین حال، این کتاب، راه و رسم مبارزه با دشمن و ابزار بیداری دشمنان دین را به ما می‌آموزد و در لایه لای این دعاهای افشاگری علیه سیاست امویان، علل و فلسفه ضرورت قیام علیه آنان، رمزگشایی از هدف‌های نهضت کربلا، پاسخ به شبهه‌ها و ابهامات این حرکت الهی به برخی از احکام شریعت مانند نماز، آداب جهاد و مبارزه مشاهده می‌شود.

◊ جایگاه حدیث در مذهب حنفی

عبدالصمد مرتضوی؛ چاپ اول، تهران: احسان، ۲۱۶ ص.
حدیث مهم‌ترین مصدر استنباط، پس از قرآن است. از آن جا که در عصر ابوحنیفه، از یکسو بسیاری از خلفا و فرمانروایان از حدیث، استفاده ابزاری می‌کردند و جعل و تحریف احادیث نبوی گسترش یافته بود و از دیگر سو پیامبر (ص) نیز تحذیر نموده بود که به دروغ، حدیثی را به وی نسبت ندهند؛ ابوحنیفه در قبول احادیث، احتیاط فراوان به خرج داد و تأکید داشت که احادیث نقل به الفاظ شود، اما از آن جا که اغلب احادیث، نقل به معنا می‌شد، وی روایت

فقیه را بر غیر فقیه ترجیح می‌داد. ابوحنیفه خبر واحد و مرسل و حتی ضعیف را بر قیاس ترجیح می‌داد و شاگردانش «ابویوسف» و «محمد شیبانی» نیز در این زمینه با او هم عقیده بودند. شایان ذکر است که ابوحنیفه گاه ضمن پرداختن به روایت حدیث به جرح و تعدیل روایان حدیث نیز می‌پرداخت. نام وی را نه تنها در سلسله روایان حدیثی اهل سنت بلکه در سلسله روایان شیعی نیز می‌توان مشاهده کرد. کتاب حاضر پس از درج کلیاتی درباره حدیث و مفاهیم اهل حدیث و اسباب اختلاف فرق مختلف در خصوص حدیث به این موضوعات اختصاص دارد: ابوحنیفه و مکتب فقهی او؛ جایگاه حدیث نزد ابوحنیفه؛ ابوحنیفه و روایت حدیث و بررسی چندی از شبهاتی که درباره ابوحنیفه مطرح شده است.

◀ فقه و اصول

◊ **تامین مالی مخارج دولت از دیدگاه اسلام**
منور اقبال، طریق الله خان؛ ترجمه عبدالحسین جلالی، مسلم بمانپور؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۱۶۸ ص.
تامین مالی مخارج عمومی، یکی از

مهم ترین چالش هایی است که سیاست گذاران بسیاری از کشورها با آن روبه رو هستند. این مسأله در کشورهای در حال توسعه جدی تر است. در چندین کشور عضو بانک توسعه اسلامی (IDB) دولت به حجم بسیار زیادی از منابع، برای تأمین مالی برنامه های اساسی مثل کاهش فقر، توسعه انسانی و اجرای قوانین و مقررات نیاز دارد. بنابراین، کسری بودجه سنگین، مشکلات بسیار جدی در این کشورها به وجود می آورد. بیشتر کشورهای مسلمان برای پر کردن شکاف بودجه دولتی، به استقراض دولتی روی می آورند. این بدهی های دولتی افزایش زیادی داشته است. افزون بر آن، بازپرداخت بهره این بدهی ها بخش عظیمی از کل مخارج دولت را به خود اختصاص می دهد. در اسلام برای رفع نیازهای مالی، راه های بسیاری برای دولت وجود دارد که از جمله آنها پرداخت مالیات است. از سوی، زکات و اوقاف نیز، از لحاظ تاریخی نقش مهمی را در توسعه اقتصادی-اجتماعی جوامع اسلامی ایفا کرده اند. این نهادها امروزه نیز می توانند نقش پویایی را در جوامع کنونی ایفا کنند. کتاب حاضر، با رویکردی تاریخی، چالش هایی را در زمینه تأمین منابع مالی مخارج دولت مطرح کرده است و به مرور ادبیات مربوط به حجم و اهداف و مخارج عمومی می پردازد. همچنین پیشزمینه تجربی درباره تخصیص مخارج عمومی در کشورهای عضو بانک توسعه اسلامی را فراهم آورده است و یک بررسی کلی از منابع سنتی و نوین تأمین مالی مخارج دولت از منظر اقتصاد اسلامی ارائه می کند.

◀ فلسفه و کلام

◊ عذر تقصیر به پیشگاه محمد و قرآن به ضمیمه خاورشناسی و توطئه خاورشناسان جان داوینپورت، لورا و اکسیاواگری؛ مقدمه هادی خسروشاهی؛ ترجمه غلامرضا سعیدی؛ چاپ اول، تهران: اطلاعات، ۳۷۶ ص.

قرآن سبزی و اسلام هراسی، پدیده خاص عصر ما نیست، بلکه از بدو پیدایش اسلام و آغاز دعوت حضرت محمد(ص)، رهبان و یهود و نصارا، به این امر پرداخته و با تمام توان خود، در مبارزه بر ضد آیین نو، به پا خاستند و در این راستا، علاوه بر پیمان شکنی های نخستین، در زمان پیامبر(ص)، پس از آن، به جنگ های خونین و کشتار جمعی با مسلمانان، در هر نقطه ای از جهان پرداختند. آنها برای رسیدن به این هدف، از همه وسایل و ابزار نامشروع، ضدانسانی و غیراخلاقی از جمله نشر اکاذیب و اتهامات علیه قرآن مجید و پیامبر اکرم(ص) و تحریف حقایق انسان ساز بهره برده اند. هزاران کتاب و صدها هزار مقاله برجای مانده از آنها در این زمینه، گواه صادقی بر این مدعاست. مجموعه حاضر، دربرگیرنده مطالب سه کتاب با عنوانین: «عذر تقصیر به پیشگاه محمد و قرآن»، «خاورشناسی و توطئه خاورشناسان» و «پیشرفت سریع اسلام» است. اصلی ترین مباحث این نوشتار به کتاب نخست اختصاص یافته، در آن ضمن بررسی زندگانی محمد(ص)، به اتهامات وارده بر اسلام و رد آنها نیز پرداخته شده است.

◊ عقیدتنا بدایه العقیده محمدامین مامقانی؛ چاپ اول، قم: دارالزهراء(س)، ۲۱۲ ص.

نوشتار حاضر تحقیقی درباره کلیات

اعتقادی شیعه درباره توحید، نبوت، امامت، عدل و معاد است. در این اثر به صورت اجمالی و با استفاده از آیات و روایات کلیاتی از عقاید کلامی شیعه مطرح شده، به اثبات عقلی و نقلی آنها پرداخته شده است. در ابتدا معرفت صانع و اثبات وجود آن و توحید و صفات خداوند متعال مورد بحث قرار گرفته است و صفاتی مانند قدرت، اختیار، علم، وجود، حیات، غنا، اراده و تکلم او مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. آنگاه عدل الهی تفسیر، افعال خداوند و ماهیت آن ها و نسبت بین افعال خدا و افعال بندگان تبیین شده است. مساله جبر و اختیار، امر بین الامرین و بدان نیز از فروع بحث عدل الهی است. در ادامه نویسنده به مساله نبوت و امامت و اثبات آن ها پرداخته و راه های تعیین امام و اثبات وجود امام مهدی(عج) بیان شده است. اثبات معاد جسمانی و روحانی، ایجاد بدن بعد از انهدام آن، اثبات حیات جاودانه روح، اثبات وجود عالم غیب و عالم برزخ و حساب و کتاب روز قیامت از مباحث پایانی کتاب است.

◊ علم امام (مجموعه مقالات)

محمدحسن نادم؛ چاپ اول، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۸۱۸ ص.

مجموعه مقالاتی درباره دیدگاه های اندیشمندان شیعی درباره شروط بنیادین امامت به ویژه علم امامان معصوم(ع) و ویژگی های این علم است. در این نوشتار سعی شده است مهم ترین نگاه های علمای شیعه درباره علم امام و شروط آن گزینش شود و احاطه امام معصوم به «علوم غیبی» و «عصمت» آنان و سایر صفات آنان در این نوشته ها تبیین شده است. منابع علم امام، پاسخ به شبهات

مطرح شده در مورد کیفیت و کمیت «علم امام»، دلالت برخی از آیات قرآن مبنی بر عصمت و علم امام، کتابشناسی علم امام، اختصاص علم غیبت به خدا، مراتب علم امامان، علم پیامبر (ص) و نسبت آن با علوم اهل بیت (ع)، اقوال علما درباره علم ائمه، آیه تطهیر و دلالت آن بر علم پیامبر، عقیده شیعه درباره علوم ائمه و علم امام از دیدگاه شیخ مفید و شاگردان وی از مهم‌ترین عناوین مقالات و رساله‌های گردآوری شده در این کتاب است.

◇ مدرسه امامت: پژوهشی در اثبات امام علی (ع) از زبان امام علی (ع)
مجید حیدری فر؛ چاپ اول، تهران: زائر، ۴۸۰ ص.

تحقیقی درباره اثبات «امامت» و ولایت امام علی (ع) از زبان خود آن امام است. در این اثر ضمن بیان چیستی و چرایی شناخت امام و مساله امامت و خاستگاه آن‌ها در نظام عقیدتی شیعه به استدلال‌ها و براهین امام علی در اثبات امامت خویش پرداخته شده است. نگارنده روایاتی از آن امام و احتجاج ایشان به آیاتی از قرآن و روایاتی از پیامبر اکرم (ص) در زمینه امامت خویش نقل کرده و به شرح و تبیین مفاد این آیات و روایات از زبان حضرت علی پرداخته است. استناد امام علی به آیاتی مانند آیه ولایت، آیه وسیله، آیه تطهیر، آیه نبا و دیگر آیات مربوط به ولایت و امامت و استناد به روایاتی مانند حدیث غدیر، حدیث ثقلین، حدیث دار، حدیث منزلت، حدیث ولایت، حدیث امامت، حدیث وصایت و وزارت، حدیث خلافت، حدیث معراج و سایر احادیث مهم نبوی در این زمینه از اصلی‌ترین مندرجات این نوشتار است.

◇ زمان و سرمدیت: جستاری در فلسفه دین
والتر ترنس استیس؛ ترجمه احمدرضا جلیلی؛ چاپ اول، قم: دانشگاه ادیان و مذاهب، ۲۴۸ ص.
تحقیقی در زمینه فلسفه دین و بررسی تعارض ادعاهای دین و عقل است. در این اثر به دشوارترین مساله فلسفه دین یعنی مساله ناسازگاری دعاوی دینی، به خصوص دعاوی دینی راجع به خدا با یافته‌های عقل آدمی پرداخته شده است.

نگارنده از سویی نمی‌تواند این ناسازگاری را نپذیرد و از سوی دیگر نمی‌تواند به یافته‌های عقل در معرفت‌شناسی و هستی‌شناسی دین بی‌اعتنایی کند و از سوی سوم نیز نمی‌تواند دعاوی دین را به صرف معارضه با احکام عقل نفی نماید. از این رو در طی فصول کتاب آرای کسانی را رد می‌کند که تعارض دین و عقل را قبول ندارند نیز آرای کسانی را تخطئه می‌کند که به مذمت عقل و تحقیر دین پرداخته‌اند. بررسی ماهیت دین، تفسیر الهیات سلبی و ثبوتی، بررسی مساله زمان و ابدیت و نسبت بین منطق و عرفان از برجسته‌ترین مباحث این کتاب به شمار می‌آید.

◁ ادبیات

◇ تاریخ زبانهای ایرانی

حسن رضائی باغبیدی؛ چاپ اول، تهران: مرکز دایرة المعارف بزرگ اسلامی، ۲۶۰ ص.
«فرانکیسکوس راپلنگیوس» نخستین کسی بود که در اواخر سده شانزدهم میلادی به وجود رابطه‌ای میان زبان فارسی و یک زبان اروپایی یعنی آلمانی پی برد. پس از وی، کلاودیوس سالماسیوس در سال ۱۶۴۳ میلادی در کتابی با نام درباره

یونان‌شناسی برای نخستین بار نظریه هندواسکتی را مطرح کرد و مدعی شد که «زبان‌های ژرمنی (گوتی و آلمانی)، فارسی، لاتینی و یونانی بازماندگان زبانی واحدند که دیگر موجود نیست». نگارنده در کتاب حاضر، سعی کرده است تا تصویری کلی، اما دقیق از تاریخ زبان‌های ایرانی و ساخت دستوری آنها در اختیار خوانندگان قرار دهد. مباحث کلی کتاب از بررسی زبان‌های هند و اروپایی آغاز شده است - که به بخشی از آنها اشاره شد - و با نگاهی به زبان‌های ایرانی نو به پایان رسیده است. پاره‌ای از عنوان فصل‌های کتاب عبارت‌اند از: زبان‌های آریایی، زبان ایرانی آغازین و زبان‌های ایرانی.

◇ تجدد ادبی در دوره مشروطه

یعقوب آژند؛ چاپ اول، تهران: انتشارات انجمن قلم ایران، ۶۴۲ ص.
ادب مشروطه از به هم جوشیدن و درهم تنیدن عوالم گوناگون پدید آمد و با اینکه وسیله‌ای برای رساندن پیام‌های سیاسی و اجتماعی زنده و تپنده‌ی زمانه بود، به کلیتی تبدیل شد که دستگاه عاطفی و روانی ملتی را، در مقطعی خاص از زمان به نمایش گذاشت. در این ادبیات، شیوه ادراک، طرز دیدن و حس کردن از نوعی دیگر شد. تجربه‌ای بود تازه و دلیرانه و برخاسته از طبع نوظلب زمانه که حکم‌های دیرینه و جزمی را به هم هلید و بر ذهنیت‌های سنتی چیره شد. کتاب حاضر، پژوهشی است درباره تحولات ادبیات از دوره مشروطه و بررسی تجدد ادبی و تقابل آن با ذهنیت‌های سنتی که در ادب مشروطه تمامیت می‌یابد. نویسنده در هفت بخش شامل: احوال سیاسی، وضعیت شعر، شعر و تجدد، طنز، نقد

ادبی، نمایش و داستان و سرآمدان و پیشگامان هر کدام را به طور مفصل تجزیه و تحلیل و معرفی کرده است.

◀ تاریخ و شرح حال

◊ صدای دلریز سبلان: نکوداشت نویسندگان برتر استان اردبیل کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان استان اردبیل

چاپ اول، تهران: کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، ۱۸۴ ص.

«محمد رضا بایرامی» و «داوود غفارزادگان» دو تن از داستان نویسان اردبیلی هستند که امروزه در عرصه های مختلف قلم می زنند و از نویسندگان برتر کشور در عرصه ادبیات داستانی کودکان و نوجوانان به شمار می آیند. کتاب حاضر، به منظور نکوداشت این نویسندگان برتر استان اردبیل نوشته شده است. هدف نگارنده از نگارش کتاب، آشنایی و مطالعه آثار این دو نویسنده، توسط کودکان و نوجوانان استانی است. برخی از عنوان های فصل های کتاب عبارت است از: کوه مرا صدا زد، صدای بچه های سبلان، آنها سه تا بودند و صدای کوه صدای مرگ نیست. مخاطبان این کتاب گروه سنی «د» هستند.

◊ بحرین

وزارت امور خارجه، چاپ اول، تهران: مرکز چاپ و انتشارات وزارت امور خارجه، ۲۱۸ ص. جزایر بحرین از نظر ساختمانی دنباله فلات ایران بوده که از زیر آب های خلیج فارس سربر آورده است. بحرین فاقد مرز زمینی است و می توان گفت با احداث پلی به عربستان سعودی متصل می شود و توانسته از طریق زمینی با کشور دیگری مرتبط شود. منامه، ستره، مصفاه و

سلمان از بنادر مهم بحرین هستند. جمعیت این کشور آمیزه ای از افراد بومی و مهاجران سایر کشورها است. این کتاب در ادامه مجموعه نگاشته درباره آشنایی، چگونگی، سیاست و فرهنگ کشورها به بحرین پرداخته است و کشور بحرین را از جهات مختلف جغرافیایی، انسانی، اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و بین المللی مورد بحث قرار داده است.

◊ گنجینه بهارستان (تاریخ ۳- تاریخ و جغرافیای شبه قاره هند)

به اهتمام جمشید کیان فر؛ چاپ اول، تهران: کتابخانه موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۴۸۴ ص.

سهم ما در کلیت فرهنگ هند بسیار گسترده و همزمان عمیق بوده، در بسیاری از لایه های فرهنگی و اجتماعی شبه قاره رسوخ کرده است. روزگار تسلط فرهنگ فارسی و به تعبیری فرهنگ ایرانی، روزگاری دراز و طولانی است. روزگاری است سرشار از علم و اندیشه و ادب و سیاست، روزگاری که هزاران ایرانی فرهیخته از ایران عازم شبه قاره شدند و در جای جای این منطقه پهناور جای گرفتند و به تقویت اندیشه و تفکر و ادب در این محیط پرداختند. برآورد کردن سهم فرهنگ ایرانی در شبه قاره هند، قدری دشوار و نیازمند تحقیقات گسترده است؛ تحقیقاتی که ایرانیان به دلیل دور بودن از میراث فارسی شبه قاره، طی سال هایی که به پژوهش روی آورده اند، در آن ورود جدی نکرده اند. از سوی دیگر، هندیان علاقمند نیز بیش تر به دلیل تغییرات شگرفی که به لحاظ زبانی و فرهنگی در کشورشان رخ داده، هر روز فاصله شان با آن مقطع تاریخی و میراث آن بیشتر شده است. کتاب حاضر، پژوهشی درباره

شبه قاره در سه رساله است که هر سه درباره تاریخ و جغرافیای بخش هایی از شبه قاره بوده اند و به جهت علاقه ای که در دوره قاجار در این بخش یعنی تحقیقات مربوط به شبه قاره بوده، به فارسی درآمده است. نویسنده، این رساله ها را تصحیح کرده و شرحی درباره هر کدام ارائه کرده است.

◊ داستان غریبان (شیعیان یمن)

چاپ اول، قم: بین الحرمین، ۱۸۴ ص.

کتاب حاضر تحقیقی در زمینه وضعیت شیعیان زیدی و اثنی عشری در کشور یمن است. در این اثر نخست پیشینه ای تاریخی از زندگی شیعیان زیدیه و اثنی عشری یمن و مشترکات این دو فرقه ارایه شده سپس به معرفی خاندان «الحوثی» که جزو علما و سران نظامی و علمی شیعیان یمن می باشند پرداخته شده است در ادامه اقدامات نظامی گروه الحوثی علیه حکومت مرکزی یمن در منطقه صعده و موقعیت جبهه ها و جنگ های متعدد دولت یمن علیه شیعیان صعده به تصویر کشیده شده است. نگارنده به ابعادی از مظلومیت شیعیان منطقه صعده یمن اشاره کرده و علت درگیری های متعدد آنان با دولت یمن و نقش و هابیان عربستان و آمریکا در تشدید درگیری های آنان با دولت را بررسی کرده است.

◊ تأملی در نهضت عاشورا

رسول جعفریان؛ چاپ اول، تهران: نشر علم، ۴۹۰ ص.

کتاب حاضر، تأملی دوباره در نهضت عاشورا است. در بخش نخست کتاب به معرفی کهن ترین و مهم ترین متون تاریخی عاشورا یعنی مقتل الحسین اثر ابومخنف، مقتل الحسین اثر بلاذری و... پرداخته شده است. پس از آن، زمینه های اجتماعی، سیاسی، طایفه ای و دینی حادثه کربلا شرح داده می شود.

در ادامه، در دو بخش تاریخ کربلا مرور می‌شود. گفتارهایی درباره اربعین امام حسین(ع)، حکمت شهادت ایشان، آثار نهضت امام حسین(ع) و مرور بر محتوای کتاب «کامل الزیارات، ابن قولویه (۳۲۹-۳۴۴)». ابعاد شکلی و شعاری نهضت امام حسین(ع)، تاریخ عزاداری اهل سنت برای امام حسین(ع)، تحریفات عاشورا و بررسی و نقد کتاب «روضه الشهداء» اثر ملاحسین کاشفی، بخش‌های دیگر این کتاب است).

◇ حضرت علی(ع) قهرمان غدیر

محمد جواد مغنیه؛ چاپ اول، قم: موسسه توسعه فرهنگ قرآنی، ۱۱۰ ص.

تحقیقی درباره ابعاد شخصیت امام علی(ع) و اعتقاد شیعیان به آن امام است. در این پژوهش نخست به اهمیت محبت اهل بیت(ع) و لزوم اعتقاد به مقام والای آنان اشاره شده است، سپس شبهاتی در مورد مقام معنوی امام علی و اهل بیت مطرح و پاسخ داده شده است. بیان ابعادی از شجاعت علی، سخاوت آن امام، پرهیز شدید ایشان از مظاهر دنیوی مانند استفاده از غذا، لباس، منزل و رعایت شدید بیت المال، گوشه‌هایی از عبادت علی، علم والای آن حضرت و دلوری‌های ایشان در جنگ بدر، احد، احزاب، خیبر، حنین، جمل، صفین و نهران بخش‌های دیگر کتاب هستند. پیشگویی‌های علی و تحلیلی از داستان غدیر از دیگر مباحث این کتاب است.

◇ عالمان شیعه سده چهارم (حسین بن ابراهیم - علی بن عباس)

زهر اخوان صراف؛ چاپ اول، قم: شیعه‌شناسی، ۳۸۴ ص.

کتاب حاضر شامل معرفی «عالمان شیعه» در قرن چهارم هجری به ترتیب حروف

الفباست. در این کتاب از حرف «ح» و اسم حسین به معرفی عالمان شیعه و شرح احوال و آثار علمی آن‌ها پرداخته شده است. نگارنده دیدگاه‌های علمای رجال و شرح حال نویسان را در مورد شخصیت مورد نظر بیان کرده است و محل زندگی، شخصیت علمی و مدح سایر علما را درباره او نقل می‌کند. پس از شرح حال هریک از عالمان شیعه، منابع مورد استفاده در معرفی هریک از آن‌ها در پایان شرح حال وی ذکر شده است. ویژگی‌های ادبی، فقهی، کلامی و تفسیری عالم مورد نظر، رابطه‌اش با علمای هم‌عصر خویش، سفرهای علمی او، نظر دانشمندان هم‌عصر او درباره وی و چگونگی مرگ او از مهم‌ترین جنبه‌های معرفی علمای شیعه در این مجموعه است.

◇ عزت شیعه: تاریخ شفاهی زندگی فرهنگی، اجتماعی و سیاسی امام موسی صدر

محسن کمالیان، علی اکبر رنجبر کرمانی؛ چاپ اول، قم، ۳۳۴ ص.

کتاب حاضر در دو جلد به معرفی کامل حیات سیاسی، فرهنگی و اجتماعی امام موسی صدر می‌پردازد. جلد اول مجموعه گفتگوهایی در باب زندگی و فعالیت‌های «امام موسی صدر» است. در این جلد بعد از مقدمه کوتاهی در حوادث زندگی امام موسی صدر متن ده گفتگو با نزدیکان و یاران او آورده شده است. در این گفتگوها موضوعات مختلف زندگی امام موسی صدر، فعالیت‌ها، مبارزات، روابط او با افراد و حکومت‌های زمان خود و ... بررسی شده است. سیدحسین موسوی، زکریا حمزه، ابوالفضل موسوی، یوسف حسین، شیخ نعیم قاسم، شیخ ادیب حیدر، شیخ مصطفی مصری، علی

حسین، نجیب سید علی خلف و حسین حجازی افرادی هستند که در فعالیت‌های امام موسی صدر با او همکاری داشتند و در این کتاب خاطرات خود را بیان کرده‌اند. تعدادی تصویر از مصاحبه شونده‌گان و امام موسی صدر در پایان کتاب به چاپ رسیده است.

جلد دوم کتاب نیز شامل عکس‌ها، اسناد، حوادث زندگی امام موسی صدر و نمایه فنی است.

◇ مجموعه مقالات ابن خلدون و دنیای معاصر چاپ اول، تهران: موسسه تحقیقات و توسعه علوم انسانی، ۶۰۰ ص.

«ابن خلدون» نخستین کسی است که علمی را - که امروز جامعه‌شناسی خوانده می‌شود - با عنوان علم عمران در نوشته‌های ارزشمند خود به کار برد. آثار او مانند دیگر علوم رشد یافته در تمدن اسلامی، از قرن چهاردهم میلادی به لاتین ترجمه شد و در اروپا نشر یافت و از قرن نوزدهم میلادی، اندیشمندانی به تدوین علم جامعه‌شناسی پرداختند و اغلب گزاره‌ها را که ابن خلدون وضع کرده بود، در دانش خود به کار گرفتند. بادیه‌نشینی و شهرنشینی به جامعه‌شناسی ایلات و عشایر و روستایی و شهری تبدیل شد و بحث درباره عصبیت خویشاوندی و عصبیت دینی، تحت عنوان مشروعیت حاکمیت، به انواع تازه‌ای از مشروعیت انجامید. مجموعه حاضر که به قلم گروهی از استادان و صاحب نظران علوم اجتماعی، تاریخ فلسفه و علوم سیاسی فراهم آمده، بازخوانی اندیشه‌های این اندیشمند مسلمان در قالب گزاره‌های علمی و اجتماعی دنیای معاصر است. عنوان برخی از مقالات عبارت‌اند از: مفهوم نسل از دیدگاه ابن خلدون، صادق

آینه‌وند؛ جایگاه تحولات نسلی در اندیشه ابن خلدون، تقی آزادارمکی؛ ابن خلدون؛ سنت و تجدد در تاریخ‌نگری و تاریخ‌نگاری، داریوش رحمانیان و میراث ابن خلدون و مشکل ناکارآمدی علوم اجتماعی در ایران، جواد افشار کهن.

تحفة العالم در اوصاف و اخبار شاه سلطان حسین ابوطالب بن میرزا بیگ موسوی فندرسکی؛ به اهتمام رسول جعفریان؛ چاپ اول، تهران: کتابخانه، موزه و مرکز اسناد مجلس شورای اسلامی، ۱۶۰ ص.

«تحفة العالم» نوشته میرزا ابوطالب میرفندرسکی، از دانشوران اواخر دوره صفوی و شاگرد علامه مجلسی، در سال‌های ۱۱۰۶-۱۱۰۷ ق است. فندرسکی در این اثر، در شش جزء صفات چهارده گانه سلطان حسین صفوی (۱۱۰۶-۱۱۳۵ ق) را شامل صله رحم، شجاعت، جود و سخا، عفت و عصمت و حلم و بردباری را با نثری آمیخته به نظم و آراسته به آرایه‌های بلاغی بیان کرده است. این کتاب از نظر اشمال بر اطلاعات پراکنده‌ای از تاریخ دوره صفوی، بیان جایگاه صفویه در عرصه سیاست ایران و آگاهی‌های مترقی دیگر از جمله گونه‌های پوشاک در دوره صفوی، اثری قابل توجه است. از این کتاب دو نسخه خطی با شماره ۲۴۶۵ متعلق به کتابخانه مرکزی دانشگاه تهران و نسخه شماره ۹۵۵۴ متعلق به کتابخانه مجلس شورای اسلامی باقی مانده است و با تصحیح رسول جعفریان به چاپ رسیده است.

تشکیلات قضایی صفویه
فرشته طبیب؛ چاپ اول، دزفول: دارالمؤمنین، ۶۱۰ ص.

بارسمی شدن مذهب تشیع توسط سلسله صفویه، نظام حقوقی قضایی ایران که تا

آن زمان بر اساس فقه اهل سنت بود، بر محور فقه امامیه قرار گرفت و منجر به تغییر و تحولات مهمی در نظام قضایی آن دوره شد. شاه نیز به عنوان عالی‌ترین مرجع قضایی، از قدرت و نفوذ زیادی برخوردار شد. در عهد صفویه نظام قضایی بر مبنای دو نوع نظام یعنی نظام شرع و عرف اداره می‌شد و وظایف و اختیارات حاکم شرع و عرف تا حدودی از هم تفکیک شده بودند. نگارنده در کتاب حاضر تشکیلات قضایی و نحوه دادرسی در ایران عهد صفوی را بررسی کرده است. نفوذ و جایگاه پادشاهان صفوی در امور قضایی، مقامات روحانی در دستگاه قضایی ایران در حکومت صفوی و وظایف آنها، اوقاف، انواع مجازات، سازمان کارگزاران و وظایف آنها از جمله مطالب کتاب است.

اسناد نویافته از تاریخ مراغه (مجموعه اسناد شرعی در دوره قاجاریه)
گردآورنده: مسعود غلامیه، یوسف بیگ باباپور؛ چاپ اول، تهران: مجمع ذخائر اسلامی، ۲۶۴ ص.

کتاب حاضر مجموعه‌ای از اسناد شرعی مربوط به دوره قاجاریه از شهر تاریخی و باستانی مراغه است. در این نوشتار مجموعه‌ای از بیع‌نامه‌ها، مصالحه‌نامه‌ها، عقدنامه‌های ازدواج، اسناد اجیر شرعی، استفتائات، اقرارنامه‌ها، تعیین قیم شرعی، وصیت‌نامه‌ها، صیغه‌نامه‌ها، وقف‌نامه‌ها، ضمانت‌نامه‌ها، نامه‌ها و سایر اسناد و قراردادهای شرعی مربوط به شهرستان مراغه در عصر قاجاریه گردآوری شده است. مؤلف تصویری از این اسناد ارائه کرده، توضیحی اجمالی از مفاد این اسناد بیان کرده است. هدف وی معرفی فرهنگ

و آداب و رسوم اجتماعی و اقتصادی و دینی مردم مراغه در این عصر است.

درآمدی تحلیلی بر جایگاه صلح و جنگ در قرآن و سیره نبوی (ص)
امیر ذوقی؛ چاپ اول، تهران: دانشگاه امام صادق (ع)، ۲۳۲ ص.

اهمیت صلح و همزیستی بر هیچ کس پوشیده نیست. در شرایط صلح و آرامش اقوام و ملت‌ها در ارتباط و تعامل سازنده با یکدیگر قرار می‌گیرند و فرهنگ‌های مترقی زمینه‌ساز پیشرفت و تعالی فرهنگ‌های دیگر می‌شوند. به یقین فرهنگ مترقی دینی که انسان و جهان را در جایگاه اصلی خود قرار داده است، از این اصل اجتماعی مستثنا نیست. اما در فرهنگ اسلامی سه عنصر وجود دارد که نظر با اصل صلح و همزیستی در روابط بین‌الملل تعارض دارند. نخست، تأکید زیاد اسلام و قرآن بر استمرار کلمه توحید؛ دیگر، عنصر قتال که در نگاه عموم، به خطا معاد و مساوی جهاد تلقی شده است و نصوص فراوانی اعم از آیات و روایات در تأکید و فضیلت آن وارد گشته است و در نهایت، عنصر مهم سلطه‌ناپذیری نسبت به کافران که در زبان فقها، از آن به قاعده «نفی سبیل» تعبیر شده است. نگارنده، در پژوهش حاضر که به صورت تطبیقی صورت گرفته، تعارضات احتمالی یا ظاهری میان سه عنصر مذکور با اصالت صلح و همزیستی در روابط بین‌الملل را بررسی کرده است، همچنین درباره عنصر جهاد در معنای متداول آن، یعنی پیکار و قتال که مورد بدفهمی غریبان قرار گرفته، بحث جداگانه و مفصلی ارائه کرده است.

